

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Vår ref:
23/05445-4

Deres ref:

Saksbehandler:
Anne Grete Lindeland
anne.g.lindeland@uia.no

Vår dato:
08.06.2023

Høringsvar fra Universitetet i Agder om forenklinger i forskrifter om rammeplaner for lærerutdanningene

Universitetet i Agder (UiA) takker for muligheten til å gi høringsvar. Det er Avdeling for lærerutdanning sammen med fagmiljøene i lærerutdanningene som svarer på vegne av UiA. I tillegg har høringen vært drøftet i Styret for lærerutdanningene i møtet den 31. mai.

Vi har følgende kommentar spesifikt knyttet til utdanningene før vi går inn på de enkelte punktene (1-8) i høringsbrevet.

PPU og lektorutdanningene

Her har UiA utarbeidet et eget svar knyttet direkte opp mot rammeplanforslaget. Det vil bli lagt ved som vedlegg til vårt svar.

Grunnskolelærerutdanningene (GLU)

Grunnskolelærerutdanningene støtter i stor grad notatet til den hurtigarbeidende rammeplangruppa.

Barnehagelærerutdanningen (BLU)

De tekstlige endringene som foreligger i forslag til revidert forskrift støttes.

Når det gjelder innspill for det langsiktige arbeidet har vi følgende kommentar:

I det videre arbeidet med revidering av rammeplanene oppfordrer vi utvalget til å legge kunnskapen fra tidligere evalueringer og forskning om barnehagelærerutdanningen til grunn i forarbeidene til et høringsutkast. Vi viser i den sammenheng særskilt til arbeid fra følgegruppen for barnehagelærerutdanningen. Barnehagelærerutdanningen er en særegen lærerutdanning og kvalifiserer til en annen profesjon enn lærer i skolen. Utdanningen er 3-årig og den er organisert i kunnskapsområder. Dette utgangspunktet må det tas høyde for i de overgripende diskusjonene. Dersom rammeplanarbeidet også skal gjelde barnehagelærerutdanningen må utdanningens egenart og dens utfordringer tas på alvor. Dette bør også gjenspeiles i sammensetningen i rammeplanutvalget som må ha representanter som kjenner barnehagelærerutdanningen godt.

Punkt 1 Innpass av fag og utdanninger i lærerutdanningene

UiA støtter utvalgets forslag om at forslagene utgjøre en vesentlig endring som må vurderes videre før beslutning.

Tilleggsspørsmål:

- *I hvilken grad opplever institusjonene at krav om fagdidaktikk og praksis ved godkjenning av tidligere utdanning er til hinder for godkjenning, mobilitet og rekruttering?*
- *Ser institusjonene mulighet for å sikre krav om praksis og fagdidaktikk i kandidatens sluttkompetanse på annen måte, dersom dette mangler på godkjenningstidspunktet?*
- *Kan det å erstatte dagens «skal» / «må» med «bør» være forsvarlig med*
- *tanke på kandidatenes samlede profesjonsfaglige kompetanse? Er det forskjell mellom utdanningene?*

UiA mener at tilleggsspørsmålene må besvares ulikt i henhold til hvilken type utdanning dette gjelder. Det vil være en forskjell på BLU, GLU, Lektor og PPU.

UiA mener at det er viktig at dette ikke gjøres for komplisert for institusjonene å følge opp. Skreddersøm for enkelt søkere vil kreve mye ressurser for institusjonene, og vi må vurdere nytten av dette opp mot målet om å øke rekruttering i lærerutdanningene samtidig som vi skal utvikle god kvalitet i utdanningene.

Punkt 2. Praksis

UiA støtter utvalget i at det må stilles tydelig krav til praksis og omfanget av praksis.

Tilleggsspørsmål:

- *Er profesjonsrettingen av utdanningen, og samhandlingen med praksisfeltet, nå god nok til at vi kan redusere føringer om praksis i alle fag?*
- *Hva mener høringsinstansene om forslaget om at praksis ikke skal være et absolutt krav i alle fag, men tilpasses studentenes fagvalg, versus kravet om praksis for godkjenning av tidligere utdanning, jf. punkt 1*

UiA mener at det er det totale omfanget på praksis som er viktig både ved antall dager og kvaliteten i praksis. Når det gjelder praksis spesifikk for alle fag, ser UiA at dette kan være utfordrende å få til for alle fag, UiA mener at fagdidaktikken er mer vesentlig når det gjelder å følge opp det enkelte fag.

- *Ser høringsinstansene noen implikasjoner av forslaget om at all praksis skal være veiledet og vurdert? Rammepanutvalget foreslår å beholde føringen om at utdanningene skal vektlegge overganger, men å stryke bestemmelsen i GLU og BLU om praksis i henholdsvis barnehage, grunnskole og videregående skole. Det foreslås også å stryke bestemmelsen i rammeplanene for lektor og PPUA om at studenter med fagbakgrunn i fellesfagene i videregående opplæring møter elever på ulike studieprogrammer i løpet av praksisopplæringen.*
- *Hva mener instansene om endringsforslagene som gjelder praksis med vekt på overganger i utdanningsløpet (GLU, BLU) og praksis rettet mot ulike studieprogram (PPU, lektor)?*
- *De eldre rammeplanene for lærerutdanning bruker termen «praksisopplæring». Med GLU kom termen «praksisstudium» for å understreke at praksis er en del av en forskningsbasert utdanning. I LUPE brukes «praksis». Rammepanutvalget foreslår at alle utdanningene bruke «praksisstudium». Hvordan mener høringsinstansene at «praksisdelen av utdanningen» bør benevnes?*

UiA støtter utvalgets forslag når det gjelder vurdering av praksis i første tilleggsspørsmål.

Når det gjelder begrepet *praksisstudium* så støtter UiA dette.

Punkt 3. FOU-oppgave i de femårige utdanningene og vitenskapsteori og metode

UiA støtter utvalgets forslag om å beholde krav om en FOU-oppgave og krav om tidlige innføring av og progresjon i temaet vitenskapsteori og metode. UiA mener at det er viktig at lektorutdanningene beholder krav om en bacheloroppgave, og at denne er disiplinorientert.

Punkt 4. RLE som modul i PEL-faget

UiA støtter utvalget at dette er mer enn en moderat endring og at konsensene av forslaget må utredes nærmere.

Punkt 5. Studie og programplan

UiA støtter utvalgets forslag om endringer i teksten og bruk av begreper.

Punkt 6 Internasjonalisering

UiA støtter utvalgets forslag om endringer i teksten.

Punkt 7. Rammeplan for yrkesfaglærerutdanning for trinn 8-13

UiA støtter utvalgets forslag om å ikke endre noe i rammeplanen nå.

Punkt 8. Harmonisering av struktur og formuleringer

UiA støtter forslaget om harmonisering.

Med vennlig hilsen

Hilde Inntjore
Dekan
Avdeling for lærerutdanning

Dokumentet er elektronisk signert.

Kopi til: Utdanningsavdelingen v/Greta Hilding

Vedlegg: Innspill til høring om forenkling av rammeplaner. lektor og PPU

Innspill til høringsuttalelse knyttet til foreslåtte forenklinger av rammeplan for PPU:

Rammeplanutvalget foreslår å legge til følgende formulering i avsnitt fire under § 3 *Struktur og innhold*: «Praksisstudiet skal fordeles over begge semestrene og mellom grunn- og i videregående skole.» UiA har to innspill til denne formuleringen:

1. Flere institusjoner tilbyr PPU som deltidsstudium, og studiet vil derfor omfatte flere enn to semestre. Formuleringen bør derfor endres til for eksempel «Praksisstudiet skal fordeles over flere semestre.»
2. Formulering om at praksis skal «fordeles [...] mellom grunn- og i videregående skole» utelukker andre praksisformer og praksisarenaer enn grunnskole og videregående skole, f.eks. voksenopplæring, analysepraksis eller simuleringer på campus. Gjeldende rammeplan har en åpnere formulering som ikke utelukker andre praksisformer og praksisarenaer. Forslaget fra rammeplanutvalget innebærer dermed en ny og strengere føring og er dermed i strid med mandatet om å redusere rammeplanstyringen. Forslaget vil også innebære at flere institusjoner vil måtte endre sine opplegg for praksis. UiA mener derfor formuleringen i gjeldende rammeplan bør bli stående: «Studentene skal ha praksis både på grunnskole og i videregående opplæring.»

Innspill til høringsuttalelse knyttet til foreslåtte forenklinger av rammeplan for lektorutdanningen:

Generell kommentar:

Rammeplanutvalgets mandat var å foreslå «moderate forenklinger» i eksisterende rammeplaner med en målsetting om å forenkle disse «ved å fjerne det som oppleves som strukturelle hindre for kvalitet i utdanningene». Det skulle «ikke gjøres større substansielle endringer».

I forslaget fra rammeplanutvalget er det i liten grad gjort forenklinger eller fjernet strukturelle hindre når det gjelder rammeplanen for lektorutdanningen. Tvert imot inneholder forslaget flere nye strukturelle hindre, og det er gjort substansielle endringer i utdanningens innhold. Hvis de foreslåtte endringene blir fastsatt i revidert rammeplan, vil UiA måtte gjøre endringer i både enkeltkomponenter og strukturen i utdanningen.

Innspill til foreslåtte endringer:

«Hoveddelen av praksisstudiet skal fordeles mellom grunn- og videregående skole. Inntil 10 dager kan legges til andre relevante praksisarenaer.»

Den gjeldende forskriften har allerede en åpning for at deler av praksis kan gjennomføres på andre relevante praksisarenaer. Dette handlingsrommet har mange av institusjonene brukt til å prøve ut nye, innovative praksisformer og skape variasjon og progresjon i praksisopplæringen.

Det er mulig at formuleringen om inntil 10 dager praksis er ment som en åpning for alternative praksisformer, og at rammeplanutvalget ikke har vært oppmerksomme på at rammeplanen for lektorprogrammet allerede har denne åpningen. Tallfestingen av inntil 10 dager vil uansett være en innstramning og en ny strukturell hindring for lektorutdanningene. Konsekvensen kan bli at

institusjonene må gjøre endringer i praksisopplæringen dersom de har praksis på andre praksisarenaer i mer enn 10 dager.

Tallfestingen av inntil 10 dager vil også være en ny strukturell hindring for mobilitet mellom lektorutdanninger. Hvis en student har hatt ti dager praksis på en annen relevant praksisarena tidlig i studieløpet, vil det være vanskelig å få den gjennomførte praksisen innpasset inn i en annen lektorutdanning der praksis på andre praksisarenaer kommer sent i studieløpet.

«I løpet av de tre første studieårene skal studentene skrive en profesjonsrettet FoU-oppgave knyttet til studentens fag.»

Det er en viss forenkling at oppgaven ikke lenger er knyttet til tredje studieår, men at den skal skrives i løpet av de tre første. Det er imidlertid en substansiell endring at bacheloroppgaven i fag I eller fag II endres til en profesjonsrettet FoU-oppgave. Oppgaven blir da endret på to måter. For det første endres den fra en disiplinlig oppgave til en profesjonsrettet oppgave. For det andre ligger det en føring i begrepet «FoU-oppgave» om at oppgaven skal ha et bestemt forskningsdesign og en tydelig forankring i lærerprofesjonen.

Ettersom lektorutdanningene ved UiA er matriseorganiserte, vil en slik endring kunne ha store organisatoriske konsekvenser. Fordi bacheloroppgaven i gjeldende rammeplan er knyttet til et disiplinlig fag, er det de disiplinlige fagmiljøene som underviser og veileder i bacheloroppgaven, og som regel utgjør bacheloroppgaven et eget studieemne med en bestemt studiepoenguttelling. Hvis oppgaven skal bli en profesjonsrettet FoU-oppgave, er det mest nærliggende at den veiledes av de profesjonsfaglige fagmiljøene (pedagogikk og/eller fagdidaktikk). Å implementere denne endringen vil da kunne kreve nedleggelse av bacheloroppgaveemner ved noen institutter og fakulteter og opprettelse av nye FoU-oppgaveemner ved andre. En slik endring er både tid- og arbeidskrevende.

«Temaet vitenskapsteori og metode skal introduseres tidlig i studiet. Det skal være progresjon i temaet gjennom utdanningen.»

Formuleringen innebærer en viss forenkling ved at vitenskapsteori og metode ikke lenger knyttes direkte til profesjonsfaget. Dette er en positiv endring, ettersom vitenskapsteori vel så gjerne kan være en del av disiplinlig fagene (fag I og fag II) eller inngå i ex. phil. Det er imidlertid uheldig at det legges inn en ny strukturell føring som pålegger både en tidlig introduksjon og en progresjon gjennom studieløpet.

«Overganger i utdanningsløpet bør være en del av praksisstudiet.»

Denne formuleringen innebærer en substansiell endring i og med at den pålegger et bestemt tema i praksisopplæringen som ikke er nevnt i gjeldende plan. Det er i og for seg et relevant tema for praksisopplæringen, men det er veldig mange andre temaer som også er relevante, og det framstår som tilfeldig at akkurat dette temaet skal nevnes. Uansett er det et nytt tema som innføres, og konsekvensen er at UiA vil måtte endre sine planer for praksisopplæringen.

Forslag til forenklinger som støttes:

I forslaget til revidert rammeplan er store deler av de tre siste avsnittene om praksisopplæringen strøket. Det er et godt forslag om forenkling da disse avsnittene er unødvendig detaljerte.